

Пчеларството в България през 2019 година

Към 1-ви октомври 2019 г. пчелните семейства са 867.6 хил. броя, което е с 10.8% повече спрямо предходната година. Пчелните семейства, от които е добиван мед през 2019 г., достигат 702.8 хил. броя (с 14.5% повече), а произведеният мед е 11 518 тона - с 11.4% повече спрямо 2018 г. Средният добив от едно пчелно семейство намалява с 2.4% до 16.4 кг. За периода от 1-ви януари до 30-ми септември 2019 г. от стопанствата са реализирани 7 835 тона пчелен мед (с 4.0% по-малко спрямо предходния период), като на 1-ви януари са били налични 1 544 тона нереализирани количества от предходни години, а към 1-ви октомври 2019 г. са останали за реализация 5 223 тона (с 59.0% повече спрямо 1-ви октомври 2018 г.).

Броят на стопанствата с пчелни семейства през 2019 година е 13 771 или с 12.3% повече. Най-сериозно е увеличението на стопанствата, в които се отглеждат между 10 и 49 пчелни семейства (+23,9%) и от 50 до 149 пчелни семейства (+16.1%). Средният брой на отглежданите пчелни семейства в едно стопанство намалява с 1.4% до 63 броя/стопанство. Общо през 2019 г. са загинали малко над 58 хиляди пчелни семейства.

Таблица 1

Стопанства, пчелни семейства и производство на пчелен мед по статистически райони през 2019 година						
Статистически зони (NUTS 1) и статистически райони (NUTS 2)	Стопанства с пчелни семейства към 1.10.2019	Пчелни семейства към 1.10.2019	Пчелни семейства, от които е добиван мед	Среден брой пчелни семейства	Добит пчелен мед	Среден добив на мед от едно пчелно семейство
	(брой)	(брой)	(брой)	(брой)	(тона)	(кг)
България	13 771	867 561	702 851	63.0	11 518	16.4
<i>Северна и Юго-източна България</i>	10 175	728 569	597 551	71.6	10 087	16.9
Северозападен	2 513	158 721	125 561	63.2	1 938	15.4
Северен централен	3 029	210 830	172 910	69.6	2 845	16.5
Североизточен	2 282	190 417	166 253	83.4	2 795	16.8
Югоизточен	2 351	168 601	132 827	71.7	2 509	18.9
<i>Югозападна и Южна централна България</i>	3 596	138 992	105 300	38.7	1 431	13.6
Югозападен	1 540	48 740	35 657	31.6	468	13.1
Южен централен	2 056	90 252	69 643	43.9	963	13.8

Източник: МЗХГ, отдел "Агростатистика", анкета "Пчеларството в България"

Таблица 2

Унищожени пчелни семейства и загуби, нанесени по различни причини през 2019 г. по статистически райони						
Статистически зони (NUTS 1) и статистически райони (NUTS 2)	Общо унищожени пчелни семейства (брой)	в т.ч.				Изменение 2019/2018 (%)
		от отравяне (брой)	от болести (брой)	от глад (брой)	по други причини (брой)	
България	58 377	24 317	7 995	5 040	21 025	15.1%
<i>Северна и Юго-източна България</i>	47 767	22 996	6 695	4 106	13 970	17.4%
Северозападен	6 508	4 871	302	650	685	-49.0%
Северен централен	15 108	4 494	3 753	1 100	5 761	79.1%
Североизточен	9 643	5 086	1 287	1 373	1 897	65.0%
Югоизточен	16 508	8 545	1 353	983	5 627	21.0%
<i>Югозападна и Южна централна България</i>	10 610	1 321	1 300	934	7 055	5.9%
Югозападен	1 938	544	368	123	903	-23.7%
Южен централен	8 672	777	932	811	6 152	15.9%

Източник: МЗХГ, отдел "Агростатистика", анкета "Пчеларството в България"

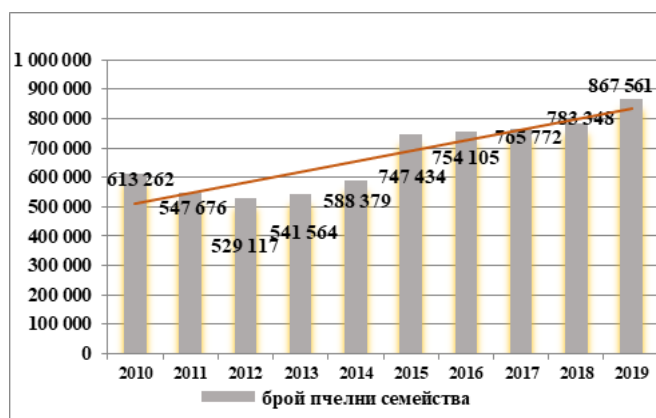
Таблица 3

Пчелни семейства по статистически райони през 2018 и 2019 година

Статистически зони (NUTS1) и статистически райони (NUTS2)	Пчелни семейства към 01.10.2018	Пчелни семейства към 01.10.2019	Изменение 2019/2018	Пчелни семейства, от които е добиван мед през 2018 г.	Пчелни семейства, от които е добиван мед през 2019 г.	Изменение 2019/2018
	(брой)	(брой)	(%)	(брой)	(брой)	(%)
България	783 348	867 561	10.8%	613 946	702 851	14.5%
Северна и Югоизточна България	654 103	728 569	11.4%	520 865	597 551	14.7%
Северозападен	154 228	158 721	2.9%	117 934	125 561	6.5%
Северен централен	187 035	210 830	12.7%	158 096	172 910	9.4%
Североизточен	172 637	190 417	10.3%	140 261	166 253	18.5%
Югоизточен	140 203	168 601	20.3%	104 574	132 827	27.0%
Югозападна и Южна централна България	129 245	138 992	7.5%	93 081	105 300	13.1%
Югозападен	47 329	48 740	3.0%	31 889	35 657	11.8%
Южен централен	81 916	90 252	10.2%	61 192	69 643	13.8%

Източник: МЗХГ, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

Графика 1. Отглеждани пчелни семейства (брой)

Графика 2. Производство на пчелен мед в България

Източник: МЗХГ, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

Таблица 4

Разпределение на стопанствата според броя на отглежданите пчелни семейства

Брой пчелни семейства в стопанство	Стопанства към 1 ^{ва} октомври			Пчелни семейства към 1 ^{ва} октомври			Среден брой пчелни семейства		
	2018 г.	2019 г.	Изменение 2019/2018	2018 г.	2019 г.	Изменение 2019/2018	2018 г.	2019 г.	Изменение 2019/2018
	(брой)	(брой)	(%)	(брой)	(брой)	(%)	(брой)	(брой)	(%)
от 1 до 9	2 510	2 440	-2.8%	11 550	10 450	-9.5%	4.6	4.3	-6.5%
от 10 до 49	4 584	5 678	23.9%	106 891	131 487	23.0%	23.3	23.2	-0.4%
от 50 до 149	3 526	4 093	16.1%	302 870	375 201	23.9%	85.9	91.7	6.8%
150 и повече	1 640	1 560	-4.9%	362 037	350 423	-3.2%	220.8	224.6	1.7%
Общо	12 260	13 771	12.3%	783 348	867 561	10.8%	63.9	63.0	-1.4%

Източник: МЗХГ, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

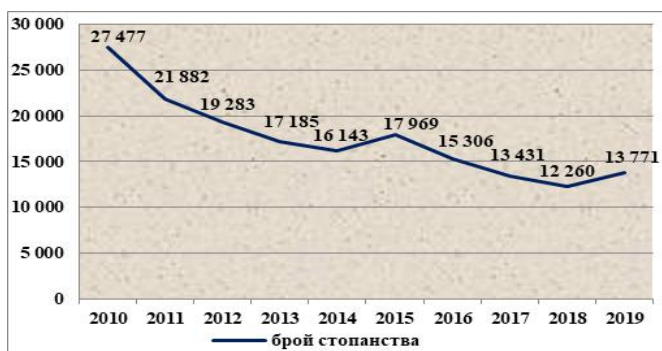
Таблица 5

Реализация на пчелен мед и средни продажни цени					
Вид реализация	Количество реализиран пчелен мед през 2018 г.	Средна цена* през 2018 г.	Количество реализиран пчелен мед през 2019 г.	Средна цена* през 2019 г.	Изменение на средната цена 2019/2018
	(тона)	(лв./кг)	(тона)	(лв./кг)	(%)
Директни продажби на краен потребител	1 523	7.41	1 779	7.13	-3.8%
Директни продажби на търговците на дребно	549	5.39	307	6.21	15.2%
Продажби на преработвателни предприятия	4 210	4.94	3 734	4.18	-15.4%
Продажби за промишлеността	324	4.67	454	4.04	-13.5%
Общо продажби от 01.01. до 30.09.	6 606	5.53	6 274	5.11	-7.6%
Собствена консумация и подхранване на пчели	1 554	///	1 561	///	///
Нереализирани количества мед към 1-ви октомври	3 285	///	5 223	///	///

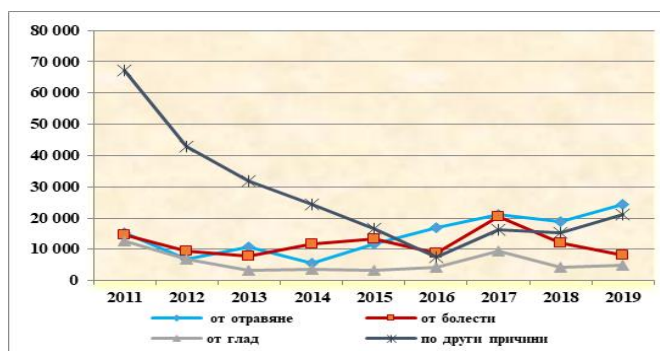
* Цените са без ДДС.

Източник: МЗХГ, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

Графика 3. Стопанства с пчелни семейства

Графика 4. Унищожени пчелни семейства (брой)

Източник: МЗХГ, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

Таблица 6

Профилактични мероприятия и подхранване на пчелните семейства през 2018 и 2019 г.						
Мероприятия	2018 г.		2019 г.		Изменение 2019/2018	
	Пчелни семейства	Среден разход за 1 пчелно семейство	Пчелни семейства	Среден разход за 1 пчелно семейство	Пчелни семейства	Среден разход за 1 пчелно семейство
	(брой)	(лв.)	(брой)	(лв.)	(%)	(%)
Третиране срещу вароатоза	777 549	5.12	856 699	5.00	10.2%	-2.3%
Зимно подхранване	555 154	7.74	607 131	7.39	9.4%	-4.5%
Пролетно подхранване	569 544	7.29	667 905	7.35	17.3%	0.8%
Есенно подхранване	543 622	7.79	610 310	7.47	12.3%	-4.1%
Други разходи (рамки, восъчни основи и пчелни майки)	543 238	8.32	612 971	9.15	12.8%	10.0%

Източник: МЗХГ, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

Таблица 7

Съхранение на пчелния мед и стойност на съхранението му (вкл. транспортни и складови разходи)					
Вид на съдовете за съхранение	Стойност за съхранение			Относителен дял на стопанствата, които използват съдове за съхранение по видове	
	2018 г.	2019 г.	Изменение 2019/2018	2018 г.	2019 г.
	(лв./кг)	(лв./кг)	(%)	(%)	(%)
В тенекии	0.28	0.26	-7.1%	70.1%	62.8%
Стъклени буркани	0.46	0.48	4.3%	53.0%	50.1%
В пластмасови опаковки	0.42	0.44	4.8%	1.6%	3.3%
Други опаковки	0.43	0.67	55.8%	0.1%	0.4%

Източник: МЗХГ, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

Таблица 8

Подвижно пчеларство			
Характеристики	2018 г.	2019 г.	Изменение 2019/2018
Пчелни семейства, включени в подвижно пчеларство (брой)	26 571	25 081	-5.6%
Стопанства, практикували подвижно пчеларство (брой)	364	310	-14.8%
Стойност на транспортните разходи и ветеринарните свидетелства (лева за едно пчелно семейство)	9.35	10.41	11.3%

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

През 2019 година само 10 стопанства с 2 367 пчелни семейства са посочили, че имат 20 споразумения (писмени или устни) със земеделски стопани за опрашване на култури върху площи от 695 ха.

Методологични бележки

Целта на анкетата е да се определи броят на пчелните семейства към 1^{-ви} октомври 2019 г., добитият пчелен мед през календарната 2019 г., реализацията и средни цени (без ДДС) на реализирания мед за периода 1^{-ви} януари – 1^{-ви} октомври 2019 г., основните разходи по производството и съхранението на пчелен мед, както и да се събере информация за броя на унищожените пчелни семейства през 2019 година и да се посочат и обобщат причините за унищожаването им. Резултатите от изследването се използват за изготвяне на анализи и програми за сектора, както и за вземане на управленски решения при провеждане на аграрната политика в пчеларството. Нормативният документ в страната, на който се основава провеждането на статистическото изследване, е Националната статистическа програма за 2020 г. Резултатите от проведеното изследване са в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 1368/2015 на Съвета и Регламент (ЕС) № 1308/2013 година относно мерките по отношение на помощта в сектора на пчеларството. Използваните определения и дефиниции в анкетата са аналогични на посочените в цитираните регламенти.

Изследвани статистически показатели:

1. Стопанства, отглеждани пчелни семейства, добив и реализация на пчелен мед – брой стопанства с пчелни семейства; брой пчелни семейства; добит пчелен мед – тона; среден добив на мед – кг от 1 пчелно семейство; реализиран мед – кг; цени на реализирания мед – лева за килограм.
2. Реализация на пчелния мед – директни продажби на краен потребител, продажби на търговците на дребно, за преработвателни предприятия, за промишлеността, собствена консумация от домакинството на стопанина.
3. Показатели за провеждане на профилактика и борба със заболяванията по пчелните семейства – стойност на профилактичните третирувания срещу вароатоза, разходи за подхранване на пчелите, брой на унищожените пчелни семейства, подвижно пчеларство и съхранение на пчелния мед.

Въпросникът за провеждане на анкетата се състои от 22 въпроса и обхваща административна информация за стопанството, юридически статут, регистрационен номер на пчелина, съгласно Наредба № 10 от 1 април 2015 г. за условията за регистрация и реда за идентификация на пчелните семейства, брой пчелни семейства, количество и реализация на произведения пчелен мед, производствени разходи и разходи, свързани със съхранението на пчелния мед.

Обхват, модел и обем на извадката – извадката (стратифицирана и случайна) е изготвена, като е използван списък на стопанствата с пчелни семейства от проведеното преброяване на земеделските стопанства в България през 2010 година и новосъздадените след 2010 година стопанства, информация за които е получена от регистъра на земеделските стопани по Наредба № 3 от 1999 г., регистъра на пчелините в България, поддържан в БАБХ и проведените ежегодни статистически изследвания "Пчеларството в България" след 2010 г. Анкетирани са общо 2 845 стопанства с пчелни семейства. Организацията и контролът на анкетата се извършва от отдел "Агростатистика" при Министерството на земеделието, храните и горите.

Конфиденциалност – националните правила за определяне на конфиденциалността са дефинирани в Закона за статистиката. Съгласно чл. 25 не могат да се разгласяват или предоставят индивидуални статистически данни, както и статистическа информация, която обобщава данните за по-малко от три статистически единици или за съвкупност, в която относителният дял на стойността на изучаван параметър на една единица е над 85 на сто от общата стойност на този параметър за всички единици от съвкупността.

Достъпност и прозрачност – данните за броя на пчелните семейства, унищожените пчелни семейства през годината, за количеството на добития пчелен мед и реализацията на меда са достъпни за потребителите на сайта на МЗХГ:

<http://www.mzh.government.bg/bg/statistika-i-analizi/izsledvane-zhivotnovdstvo/danni/>.

съобразно установения срок в Националната статистическа програма и в Календара за разпространение на резултатите от статистическите изследвания, провеждани от МЗХГ.

Разпределение на административните области по статистически райони (NUTS 2) – Северозападен: Видин, Враца, Монтана, Ловеч, Плевен; **Северен централен:** Велико Търново, Габрово, Разград, Русе, Силистра; **Североизточен:** Варна, Добрич, Търговище, Шумен; **Югоизточен:** Бургас, Сливен, Ямбол, Стара Загора; **Югозападен:** Благоевград, Кюстендил, Перник, София-град, София област; **Южен централен:** Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Смолян, Хасково.